

Datum
2022-04-19

Vårt diarienummer
11/2022

Handläggare
Flemming Kristensen

Till

Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket, TLV - registrator@tlv.se

Svenska Diabetesförbundets synpunkter på remiss:

Föreslagna ändringar i föreskriften om statligt tandvårdsstöd till den 15 januari 2023

Svenska Diabetesförbundet företräder personer med diabetes, oavsett ålder och typ av diabetes, samt dessa personers familjer och närstående som också påverkas av sjukdomen. Det beräknas finnas långt över 500 000 personer med diabetes i Sverige idag. Svenska Diabetesförbundet har en bred erfarenhet av och kunskap om hur det är att leva med diabetes.¹

Diabetes är en kronisk sjukdom som personen lever med från insjuknandet och fortsatt under hela livet. Sjukdomen kräver kontinuerlig och ständig uppmärksamhet, kontroll samt löpande bedömning och analys av situationen genom avancerad egenvård. Personer med diabetes har en ökad risk för att utveckla komplikationer som parodontit och karies, varför tillgång till tandvård på rimliga villkor är mycket viktigt för gruppen.

Sammanfattning

Svenska Diabetesförbundet lämnar här våra övergripande synpunkter på TLV:s remiss om föreslagna ändringar i föreskriften om statligt tandvårdsstöd (15 januari 2023). Synpunkterna som redovisas i det följande kommer inte behandla de enskilda förslagen till ändringar och förtydligande i föreskriften.

Våra kommentarer innehåller däremot de övergripande kopplingar mellan diabetes och munhälsa, som vi anser det är viktigt för TLV att känna till inklusive vilka behov av förändringar vi anser behövs på området. På så sätt motsvarar stora delar av synpunkterna, det remissvar som Svenska Diabetesförbundet i januari i år lämnade på Socialstyrelsens nationella riktlinjer för tandvård.²

Diabetes och munhygien

Diabetes en kronisk sjukdom som ofta över tid även inverkar på munhälsan. Hos vuxna personer med diabetes, som haft sin sjukdom en längre period, är parodontit vanligare än hos andra. Det gäller framför allt om man har höga blodsockervärden. Parodontiten kan då utvecklas snabbare. Personer med diabetes löper två till tre gånger högre risk att drabbas av tandlossning, jämfört med befolkningen som helhet.

¹ Läs gärna mer på: www.diabetes.se

² Svenska Diabetesförbundet (2022): "Svenska Diabetesförbundets synpunkter på: Socialstyrelsens nationella riktlinjer för tandvård" - [220131_diabetesforbundet_nationella_riktlinjer_tandvard_remissvar.pdf](#)

Samtidigt har personer med diabetes ofta mer karies än personer som inte har diabetes. Ett skäl kan vara minskat salivflöde och en hög blodsockernivå som i sin tur kan leda till hög glukoshalt i saliven bland personer med diabetes. Det är även vanligare med inflammationssjukdomar i vävnader kring tänder och tandimplantat (parodontit) och djupa rotfickor för gruppen som helhet. Dessa tillstånd är dessutom ofta allvarigare hos personer med diabetes, vilket i sin tur påverkar glukoskontrollen.

Därmed riskerar det att uppstå en negativ spiral, där den försämrade munhälsan påverkar diabetessjukdomen i negativ riktning genom förhöjda blodsockernivåer vilket sin tur ytterligare försämrar munhälsan etcetera. Det är därför av stor vikt, att personer med diabetes får hjälp med, och rimliga förutsättningar för, att sköta sin munhygien på bästa möjliga sätt. Exempelvis genom att fler erbjuder förebyggande tandvårdsåtgärder.

Sambanden ovan har lyfts fram i de nationella riktlinjerna för diabetesvård, dock är det Svenska Diabetesförbundets bild att det tyvärr inte har fått ett särskilt stort genomslag i vardagen. På samma sätt är det också den generella bilden, att kunskapen om dessa kopplingar mellan diabetes och munhälsa är relativt grund även i tandvården. Detta gäller inte minst i informationen till yngre personer med diabetes, där det är extra viktigt att dessa samband förmedlas på ett sätt så individen får möjlighet att etablera rutiner runt tandhygien som i största möjliga mån kan minska komplikationsrisken över tid.

Tandvård på rimliga ekonomiska villkor för personer med diabetes

Givet att det finns ett samband mellan diabetes och risken för försämrat munhälsa, så är det extra viktigt att inte personer avstår från tandvård till följd av ekonomi. Emellertid innebär dagens finansiering av tandvården, att kostnaderna för denna många gånger hamnar på individen. För en person med diabetes kan dessa utgifter uppgå till flera tusen eller även tiotusentals kronor om året. Detta är helt orimligt, och därför behöver tandvård komma in i hälso- och sjukvården samt inkluderas i högkostnadsskyddet. Det nuvarande bidragssystemet runt tandvården innebär, att många personer med diabetes ofta inte har ekonomisk möjlighet att fullföra den nödvändiga tandvårdsbehandlingen.³

Personer med svårinställd diabetes har, enligt förordningen om statligt tandvårdsstöd (2008:193), rätt att få Särskilt tandvårdsbidrag (STB). Svenska Diabetesförbundet är dock av den uppfattningen, att tandvårdsbidraget bör ges till alla personer med diabetes. Huvudskälet är att de flesta personer med diabetes under sin livstid går genom perioder när blodsockret och därmed HbA1c ligger för högt. Många personer med diabetes har, trots att de lägger ner stor möda på att få blodsockernivåerna inom de rekommenderade gränsområden, ibland stora svårigheter att lyckas med detta.

Johanneshov som ovan

Björn Ehlin,
Förbundsordförande

Flemming Kristensen,
Ansvarig utredning & påverkan

³ 3 Allt om Diabetes (2020): "Dina tänder diabetesvårdens döda vinkel" - [Munhålsa \(diabetes.se\)](https://www.diabetes.se/Munhalsa)